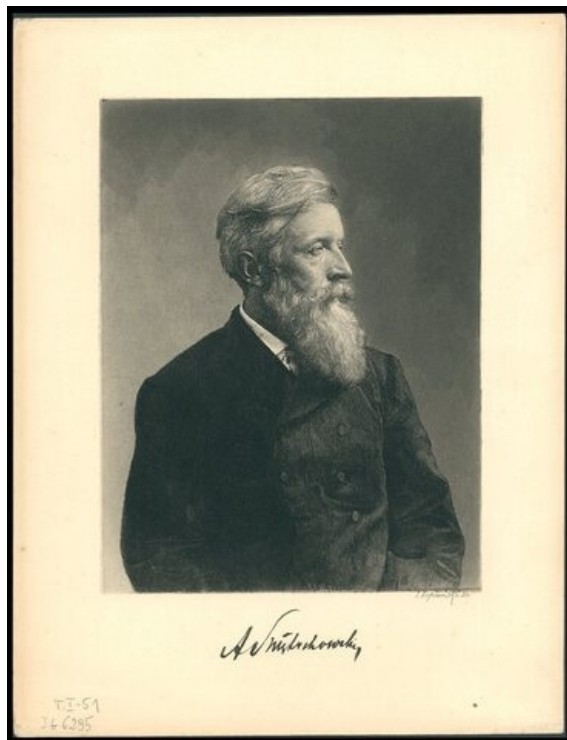

Posel prawdy

Autor: domena publiczna

Aleksander Świętochowski był twórcą pojęcia „praca u podstaw”, autorem przełomowego manifestu „My i wy” z 1871 r. O ogromnej świadomości społecznej, intelekcie i wizjonerstwie niech świadczy fakt, że jego autor miał wówczas 22 lata!

Świętochowski w młodości chciał przystąpić do powstania styczniowego, jednak ojciec powstrzymał go przed tym siłą. W 1866 r. rozpoczął naukę na Uniwersytecie Warszawskim, potem w Lipsku zrobił doktorat z filozofii za rozprawę o moralności.

Na równi z Prusem?

Po powrocie do Warszawy zaczął publikować w „Przeglądzie Tygodniowym”, jednak jego największe publicystyczne osiągnięcia przypadają na czas współpracy z czasopismem „Prawda”, w którym przybrał pseudonim Posel Prawdy i do 1902 r. publikował felietony z cyklu „Liberum veto”. „Chyba najwybitniejszy polski publicysta, może Prus mu dorównywał, ale nie jestem pewien. (...) historyk, który przełamał ostatecznie (...) pseudoromantyczny sposób widzenia historii naszego kraju. Ten cierpiętniczy, tę wizję Polski wspaniałej, którą różne gady z zewnątrz złośliwie szarpały i zagryzły na śmierć. Szukał powodów upadku Polski w Polsce, wewnątrz, w jej ustroju, z resztą co było wówczas w modzie, zwłaszcza u pozytywistów, w ustroju tzw. demokracji szlacheckiej i jego późniejszych zwyrodnieniach. Świetne pióro. Postać jak na grunt Polski, nawet w XIX w., dziwna. On jest twórcą pojęcia „praca u podstaw”, rewolucji od wewnątrz, całkowitej przebudowy społeczeństwa (...)”

Szkoły ludowe

Aleksander Świętochowski zaangażowany był również w działalność społeczno-oświatową. W swojej książce „Historia chłopów polskich” pisał, że instytucje oświatowe dla ludu posiadają większe wartości niż uniwersytety, a każdy z wychowanków szkoły ludowej staje się dla swojego otoczenia ośrodkiem wpływów kulturowych.

Praktyczną realizacją haseł polskiego pozytywizmu było powstanie szkół w Gołotczyźnie. „Dla historii szkół istotne są dwie daty: 1909 r. i 1913 r. W 1909 r. Aleksandra Bąkowska z pomocą Aleksandra Świętochowskiego założyła szkołę rolniczą dla dziewcząt i zalegalizowała ją u władz petersburskich jako Fermę Praktyczną Gospodarstwa Domowego dla Dziewcząt Wiejskich. W 1913 r. wpisano do rejestru instytucji oświatowych męską szkołę rolniczą jako Fermę Praktyczną Gospodarstwa dla Chłopców Wiejskich. Nauka w tych szkołach była bezpłatna, wychowywały one młodzież na światłych obywateli patriotów i społeczników”

Strona internetowa ZSCKR im. A. Świętochowskiego w Gołotczyźnie.2 .

Wiek to tylko liczby

Jedną z uczennic była Maria Żydowo z Gostynina. Zainteresowanie mentora uczennicą dostrzegli inni opiekunowie – Maria musiała opuścić Gołotczyznę. Świętochowski starał się zachować pozory opiekuna dziewczyny, dlatego uzyskał dla niej stypendium i wysyłał do podwołomińskich Lipin na naukę ogrodnictwa. Jednak rozłąka nie trwała długo: we wrześniu 1922 r. zamieszkali – już oficjalnie – razem w Warszawie. On miał 73 lata, ona – 20. Dziesięć lat później, po 35 latach separacji małżeńskiej, Świętochowski owdowiał i miesiąc później poślubił Marię. Jesienią 1937 r. przeprowadzili się do nowego domu – willi „Alma”, nazwanej od pierwszych liter imion małżonków. Pół roku później Aleksander zmarł, miał 89 lat.

W Muzeum Pozytywizmu w Gołotczyźnie oddział Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie (placówka samorządu Mazowsza) można oglądać m.in. przedmioty codziennego użytku należące do Wielkiego Polaka.

- 1849 R.

18 stycznia

przychodzi na świat w Stoczku Łukowskim

- 1871 r.

publikuje manifest „My i wy” z głównymi hasłami pozytywizmu

- 1881 r.

zakłada tygodnik polityczny, społeczny i literacki „Prawda”

- 1912 r.

przenosi się na stałe do Gołotczyzny

- 1938 r.

25 kwietnia umiera tamże

UWAGA

Informacje opublikowane przed 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie archiwum.mazovia.pl